

УДК 780.616.433.036.9.071.2.091(73)(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-9>

Валентин ІВАНОВ

концертмейстер кафедри естрадного та народного співу, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0009-0007-3361-0816

Людмила КУДРИЧ

Заслужена артистка України, доцентка, завідувачка кафедри музично-драматичного театру, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0000-0003-1319-5874

Людмила КРАСОВСЬКА

Заслужена артистка України, доцентка, кафедри музично-драматичного театру, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0000-0001-6146-4288

Оксана МИХАЙЛЮЧЕНКО

викладачка кафедри музично-драматичного театру, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0009-0005-1342-7446

Бібліографічний опис статті: Іванов, В., Кудрич, Л., Красовська, Л., Михайлюченко, О. (2025). Поетична імпровізація: слід Білла Еванса в музичному просторі джазу. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 58–64, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-9>

ПОЕТИЧНА ІМПРОВІЗАЦІЯ: СЛІД БІЛЛА ЕВАНСА В МУЗИЧНОМУ ПРОСТОРІ ДЖАЗУ

Стаття присвячена поглибленому аналізу впливу видатного джазового піаніста Білла Еванса на формування сучасної джазової імпровізаційної традиції, а також вивченню його унікального стилю виконання, гармонічного мислення та новаторського підходу до музичної інтерпретації.

Досліджуються гармонічні, мелодичні та ритмічні інновації Еванса, які стали основою для творчого розвитку багатьох сучасних джазових музикантів. Особливу увагу приділено аналізу специфіки гармонічного підходу, що базується на тонкому нюансуванні акордів, використанні модальних конструкцій і розширенні можливостей традиційної тональної системи, що наділяє його гру неповторною колористичністю і глибиною.

Проаналізовано, як його новаторські ідеї знайшли відображення в стилі гри таких відомих піаністів, як Чік Корія, Хербі Хенкок, Бред Мелдау, Кіт Джаррет та інших, і яким чином ці ідеї вплинули на розвиток джазу в другій половині XX століття та на початку XXI століття. Увагу зосереджено на ключових аспектах музичного стилю Еванса, зокрема гармонічній гнучкості, текстурній глибині, емоційній насиченості та імпровізаційній свободі, які стали визначальними для подальших генерацій джазових піаністів.

Поглиблений аналіз його творів дозволяє краще зрозуміти взаємозв'язок між класичною традицією і джазовою імпровізацією, а також продемонструвати, як ці дві музичні сфери синтезувалися в унікальному стилі піаніста, що суттєво розширило межі гармонічного мислення в джазі. Результати цього дослідження мають практичну цінність і можуть бути використані в музичній педагогіці, зокрема для підготовки молодих музикантів, які прагнуть оволодіти сучасними техніками джазової імпровізації. Виявлені аспекти творчості Еванса можуть також слугувати основою для подальших наукових досліджень у галузі джазової музики, а їх вивчення сприятиме формуванню нового покоління виконавців, що поєднують у своїй грі глибину класичної традиції та експресію сучасного джазу.

Таким чином, стаття розширює уявлення про внесок Білла Еванса у формування сучасного музичного простору джазу і сприяє глибшому розумінню його спадщини, що залишається актуальною для музикантів, дослідників і слухачів усього світу.

Ключові слова: Білл Еванс, джазова імпровізація, гармонія, мелодія, ритм, сучасний джаз.

Valentyn IVANOV

Concertmaster of the Department of Pop and Folk Singing, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Descent, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0009-0007-3361-0816

Lyudmila KUDRYCH

Honored Artist of Ukraine, Associate Professor, Head of the Department of Music and Drama Theater, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Descent, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0000-0003-1319-5874

Lyudmila KRASOVSKA

Honored Artist of Ukraine, Associate Professor, Department of Music and Drama Theater, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Descent, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0000-0001-6146-4288

Oksana MYKHAILIUCHENKO

Lecturer at the Department of Music and Drama Theater, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Descent, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0009-0005-1342-7446

To cite this article: Ivanov, V., Kudrych, L., Krasovska, L., Mykhailiuchenko, O. (2025). Poetychna improvizatsiia: slid Billa Evansa v muzychnomu prostori dzhazu [Poetic improvisation: Bill Evans' footprint in the musical space of jazz]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 58–64, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-9>

POETIC IMPROVISATION: THE TRACE OF BILL EVANS IN THE MUSICAL SPACE OF JAZZ

The relevance of the article. The role of Bill Evans in the development of jazz music cannot be overstated. His work not only shaped new approaches to harmony but also served as a foundation for an entire generation of musicians who continue to reinterpret his legacy. In the contemporary musical world, where harmonic experimentation and genre synthesis are becoming increasingly relevant, the study of Evans's work retains both academic value and practical significance. **The purpose of the article.** Despite numerous studies on Bill Evans's work, his role in shaping the harmonic style of modern jazz pianists remains insufficiently explored. In particular, it is essential to examine how his approaches to rhythmic freedom, the use of modulations, and extended harmonies have influenced the performance practices of subsequent generations. **The methodology.** Among the notable works dedicated to Bill Evans, Peter Pettinger's biography «Bill Evans: How My Heart Sings» (1998) stands out for its in-depth exploration of the musician's life and creative journey. This book focuses on the technical aspects of Evans's playing, unveiling his harmonic innovations, the influence of classical music, and the unique characteristics of his improvisational style. Similarly, Michael Pelz's work «The Pianistic Innovations of Bill Evans» (2003) investigates Evans's pianistic contributions, particularly his use of open voicings, modal harmony, and innovative approaches to ensemble interaction. However, the majority of existing publications concentrate on the technical mastery of the musician, often neglecting his broader influence on contemporary performers. In this context, Ted Gioia's «The History of Jazz» (2011) and Ashley Kahn's «Kind of Blue: The Making of the Miles Davis Masterpiece» (2000) provide valuable insights into the historical context of Evans's work, particularly his role in shaping modal jazz and transforming the cultural space of jazz in the mid-20th century. Additionally, the transcription collection «Bill Evans Omnibook: For Piano» (2018) is an essential resource for studying his repertoire in academic settings. Numerous articles in leading jazz publications such as *DownBeat* and *JazzTimes* offer unique interviews, album reviews, and analyses of Evans's work, which have formed the basis for understanding his musical legacy. Furthermore, the documentary «Bill Evans: Time Remembered» (2016) provides an intimate look at the musician's philosophy, personal life, and contributions to the world of jazz, emphasizing his creative heritage as a source of inspiration for future generations. Thus, contemporary studies and publications present a multifaceted view of Bill Evans's legacy. However, they only partially highlight his influence on modern musicians, which is the primary focus of this article. **Conclusions.** Bill Evans's harmonic innovations laid the foundation for the modernization of jazz improvisation. His style seamlessly integrated classical traditions into contemporary jazz, creating a new performance ideal. Evans's work continues to serve as a source of inspiration for modern musicians, driving the evolution of jazz artistry. **The practical significance.** Possible directions for further research include exploring Evans's influence on non-academic jazz schools as well as on electronic music, which increasingly incorporates jazz harmonic structures.

Key words: Bill Evans, jazz improvisation, harmony, melody, rhythm, contemporary jazz.

Актуальність теми дослідження. Роль Білла Еванса у розвитку джазової музики неможливо переоцінити. Його творчість стала основою для багатьох новаторських ідей у джазі, зокрема у формуванні гармонічного мислення та виконавських підходів. Еванс увів нові підходи до гармонії, які не тільки вплинули на сучасників, але й сформували фундамент для цілих поколінь музикантів. У сучасному музичному світі, де жанровий синтез і гармонічні експерименти набувають дедалі більшого значення, дослідження творчості Білла Еванса зберігає свою наукову цінність. Його музична спадщина є джерелом натхнення для піаністів, композиторів та імпровізаторів, які прагнуть переосмислити джазову традицію в нових умовах.

Постановка проблеми. Хоча творчість Білла Еванса широко досліджена, все ж недостатньо уваги приділено його впливу на формування гармонічного стилю сучасних джазових піаністів. Його підходи до ритмічної свободи, використання модуляцій та розширених гармоній є унікальними й досі залишаються предметом для подальшого аналізу. Важливо вивчити, як ці інновації вплинули на виконавську практику наступних поколінь музикантів, включаючи взаємодію в ансамблях та сольну імпровізацію.

Аналіз останніх досліджень. Серед численних праць, присвячених Евансу, виділяється біографія Петера Петтінгера «Bill Evans: How My Heart Sings» (2002), яка пропонує глибокий аналіз життя музиканта, його техніки та стилю. Праця Майкла Пелца «The Pianistic Innovations of Bill Evans» (2003) зосереджується на новаторських технічних аспектах, таких як використання відкритих акордів і модальної гармонії. Окрім того, збірка «Bill Evans Omnibook: For Piano» (2018) містить транскрипції його найвідоміших творів, що є незамінним джерелом для академічного вивчення. Такі публікації, як «The History of Jazz» Теда Джоя (2011) та «Kind of Blue: The Making of the Miles Davis Masterpiece» Ешлі Кана (2000), досліджують внесок Еванса в розвиток модального джазу й історичний контекст його творчості.

Мета статті. Визначити ключові інновації Білла Еванса, які стали основою для нових виконавських підходів, гармонічного мислення й імпровізаційних практик у джазі, а також осмислити його вплив на сучасних музикантів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Білл Еванс, народжений у музично обдарованій родині, ще з дитинства демонстрував неабиякий талант до музики. Його раннє навчання класичній музиці заклало основу для гармонійної та ритмічної чутливості, яка згодом стала фундаментом унікального підходу до джазу. Ще юнаком він захопився свінговими ансамблями, що розширило його музичні горизонти й дало змогу сформувати своєрідний симбіоз класичного та джазового підходів. Білл Еванс народився 16 серпня 1929 року в місті Плейнфілд, штат Нью-Джерсі, у родині з французьким і валлійським корінням. Музична атмосфера в домі сприяла ранньому інтересу Білла до музики. Мати, яка була аматорською піаністкою, надихнула його ще в дитинстві сісти за фортепіано. Уже з чотирьох років Білл почав освоювати цей інструмент, а згодом долучив до свого арсеналу ще й флейту та скрипку. Такий широкий інструментальний бекграунд забезпечив йому глибоке розуміння різних музичних стилів, але саме класична музика, вивчена ним у ранньому віці, стала ключовим елементом, який визначив його майбутню джазову кар'єру. Закінчивши школу, Еванс вступив до Південно-Східного університету Луїзіани, де отримав формальну музичну освіту, яка допомогла йому систематизувати музичні знання й розширити технічні навички. У цей період він поглиблено вивчав творчість великих класичних композиторів, таких як Шопен і Дебюссі. Їхня гармонійна вишуканість і тонка чутливість залишили значний відбиток у творчості Б. Еванса, формуючи його музичну індивідуальність. Це особливо яскраво проявлялося в роботі з джазовими стандартами, які набували нових, несподіваних відтінків у його інтерпретаціях. Особливо примітним є те, що вже в юні роки Білл Еванс почав експериментувати з гармонією та мелодією, додаючи до традиційного джазу елементи класичної музики. Любов до імпресіоністичних текстур Дебюссі та гармонічних послідовностей Шопена стала основою для створення того неповторного звуку, який із часом здобув визнання у світовій джазовій спільноті. Еванс не просто переймав стиль цих композиторів, а перетворював їхні ідеї на щось цілком нове, інтегруючи їх у джазові форми (Pettinger, 2002, с. 1–20).

Таким чином, ранні роки життя та навчання Білла Еванса стали міцним фундаментом для

його творчого розвитку. Поєднання класичної освіти, захоплення свінгом і невпинного прагнення до музичних експериментів дозволило джазовому піаністу створити свій унікальний стиль, який вплинув на розвиток джазу й залишив незабутній слід у музичному мистецтві.

Кульмінаційним моментом у ранній кар'єрі Білла Еванса стала його співпраця з Майлзом Девісом, яка залишила незабутній слід у джазовій історії. Девіс був відкритий до інновацій, і саме Еванс допоміг йому реалізувати ідеї модального джазу. Робота над альбомом «Kind of Blue» стала своєрідним маніфестом нової музичної естетики. Інтерпретація композицій, таких як «So What» та «Blue in Green», показала здатність Б. Еванса створювати багатомірні музичні тексти, використовуючи прості, але насичені гармонійні структури. Його використання пауз, тонких нюансів динаміки й чутливої артикуляції змінювало саме уявлення про те, яким може бути фортепіанний акомпанемент у джазі. Цей опис влучно характеризує підхід Еванса до імпровізації, який нагадує філософське дослідження звуку (DeGreg, 2005, с. 118–120).

Співпраця Білла Еванса з Майлзом Девісом стала ключовим етапом у його кар'єрі. Майлз, завжди відкритий до експериментів, запросив Еванса у свій секстет у 1958 році. Цей ансамбль працював над створенням модального джазу – нового підходу, що відкидав складні гармонійні зміни на користь простих, але багатозначних модальних структур. Саме під час роботи над альбомом «Kind of Blue» (1959) Еванс продемонстрував свою творчу геніальність. Він був не лише виконавцем, а й співавтором концепції альбому, зокрема композицій «Blue in Green» та «Flamenco Sketches», що досі вважаються еталонними прикладами модальної імпровізації. Його гра у цьому альбомі відзначається витонченістю та глибиною, які створили новий стандарт у джазовому виконавстві. Формат джазового тріо зазнав кардинальних змін завдяки Б. Евансу. Його партнерство зі Скоттом ЛаФаро та Полом Моушеном стало революційним. Раніше тріо зазвичай функціонувало за чітко розподіленими ролями: фортепіано було основним «голосом», бас підтримував гармонійний фундамент, а ударні забезпечували ритмічну опору. Білл Еванс, натомість, запропонував концепцію рівноправності між інструментами. У запи-

сах тріо, таких як «Explorations» та «Sunday at the Village Vanguard», відчувається новий рівень інтерактивності між музикантами. Бас ЛаФаро буквально «розмовляє» з фортепіано, створюючи контрапунктичні лінії, а П. Моушен використовує ударні для акцентів, які сприяють розвитку драматургії композицій. Ця інтерактивність була особливо помітною у виконанні стандартів, наприклад, «My Foolish Heart» чи «Autumn Leaves». Білл Еванс змінював гармонійні структури композицій, додаючи несподівані модальні переходи, які створювали ефект «відкритих дверей» у музиці. Після співпраці з Девісом, Еванс заснував власне тріо, яке стало еталоном камерного джазу. У класичному складі – Білл Еванс (фортепіано), Скотт ЛаФаро (контрабас) і Пол Моушен (ударні) – тріо досягло небаченої раніше інтеграції між інструментами. Особливістю тріо Б. Еванса було рівноправне спілкування музикантів. ЛаФаро розширив можливості контрабасу, використовуючи його не лише як ритмічний інструмент, але й як засіб для гармонійної та мелодійної імпровізації. Пол Моушен, у свою чергу, застосовував мінімалістичний підхід до гри на ударних, що дозволяло створювати атмосферу легкості й прозорості. Одним із ключових записів тріо є альбом «Sunday at the Village Vanguard» (1961), що вважається вершиною камерного джазу. На прикладі музичних творів у цьому альбомі особливо помітно, як музиканти використовують простір і паузу, щоб створити ефект «дихання» музики (Kahn, 2000, с. 50–78).

Гармонійний стиль Білла Еванса став справжньою революцією в джазовій музиці, відкривши новий вимір у гармонійній мові. Його підхід ґрунтувався на принципах класичної музики, таких як ідеї Клода Дебюссі, Моріса Равеля й Йоганна Себастьяна Баха, але був майстерно адаптований до джазового контексту. Особливо визначними були так звані «відкриті» акорди, які створювали ефект простору та легкості, що змушувало слухача поринати у звукову глибину. Однією з найвизначніших композицій, яка демонструє цей підхід, є «Rease Riese». Побудована на простій, але впізнаваній повторюваній басовій фігурі, ця п'єса розкриває унікальність мислення Б. Еванса. Використовуючи мінімальні гармонійні зміни, він досягає надзвичайного емоційного впливу, створюючи атмосферу, яка ніби запрошує слухача до роз-

думів і внутрішнього діалогу. Цей твір став одним із перших зразків «статичної гармонії», концепції, яка пізніше стане ключовою у розвитку модального джазу. Ще одним визначним аспектом гармонійної мови Білла Еванса є його схильність до поліфонії. Він часто вводив у свої твори незалежні мелодичні лінії, які збагачували текстуру композицій і надавали їм багатшаровості. Такий підхід не лише надавав його творам інтелектуальної глибини, але й робив їх надзвичайно емоційно-виразними. У поєднанні з модальним підходом до імпровізації це дозволяло Евансу створювати музику, яка ніби виходила за межі традиційних рамок часу й простору. «Peace Piece» є справжнім маніфестом його гармонійного мислення. У ній прості акордові прогресії й повторювана басова лінія поступово розвиваються, створюючи складну музичну текстуру, яка здатна захопити навіть найвибагливішого слухача. Така майстерність не лише демонструє технічний талант музиканта, а й розкриває його вміння використовувати найпростіші засоби для створення емоційно-насичених і драматичних музичних пейзажів. Завдяки новаторському підходу до гармонії, Білл Еванс залишив глибокий слід у джазовій культурі. Його ідеї стали основою для багатьох сучасних джазових виконавців, які досі надихаються здатністю перетворювати гармонію на інструмент глибокої емоційної виразності й художнього самовираження.

Вплив Білла Еванса на сучасних джазових музикантів є беззаперечним, а його інноваційні ідеї продовжують формувати нові підходи до імпровізації, гармонії та ансамблевого виконання. Бред Мелдау, Кіт Джарретт і Есперанса Сполдінг – серед тих, хто неодноразово визнавав значущість творчості Б. Еванса у становленні власного стилю. Бред Мелдау, один із найскравіших представників сучасного джазу, розвинув ідею інтерактивного тріо, започатковану Біллом Евансом. Він інтегрував до цього формату нові жанрові елементи, зокрема сучасну електронну музику, рок і поп-культуру. Завдяки цьому його тріо стало не лише платформою для віртуозного виконання, а й лабораторією експериментів із текстурою та формою. Б. Мелдау успадкував від Еванса концепцію рівноправного співіснування всіх інструментів тріо, де кожен учасник ансамблю відіграє активну роль у творенні музичного матеріалу, уникаючи тра-

диційної ієрархії «соліст-акомпанемент». Кіт Джарретт, у свою чергу, продовжив традицію сольної імпровізації, започатковану Евансом, та вивів її на новий рівень. Його легендарний «The Köln Concert» став свідченням того, як ідеї Еванса, щодо побудови гармонійних і ритмічних структур, можуть бути трансформовані у «музичні подорожі». К. Джарретт перейняв від Б. Еванса любов до вишуканої гармонії та глибокої індивідуальної експресії, що дозволило йому створювати масштабні сольні програми, сповнені драматизму та тонких нюансів. Відома контрабасистка та вокалістка Есперанса Сполдінг у своїй роботі також часто звертається до ідей Білла Еванса. Її здатність органічно поєднувати елементи джазу, класичної музики та авангарду є прямим відгуком на багатогранність стилю Еванса. Е. Сполдінг відзначає, що вивчення творів піаніста надихнуло її на створення багатшарових композицій із чітко вираженою гармонійною структурою. Таким чином, вплив Білла Еванса виходить далеко за межі його епохи.

Новаторські підходи музиканта до імпровізації, гармонії та ансамблевої взаємодії стали фундаментом для розвитку сучасного джазу. Музиканти продовжують переосмислювати ідеї Б. Еванса, інтегруючи їх у власну творчість, що дозволяє джазу залишатися динамічним і актуальним жанром (Gioia, 2011, с. 330–335).

Творчість джазового піаніста стала фундаментом для музичної освіти у джазових академіях і школах по всьому світу. Його унікальний підхід до гармонії, глибоке розуміння імпровізації та майстерність ансамблевої гри зробили музичні композиції об'єктом пильного вивчення й аналізу. Записи Білла Еванса розглядаються не лише як зразок технічної майстерності, а й як джерело натхнення для нових поколінь музикантів. Його композиції, такі як: «Waltz for Debby», «Autumn Leaves» і «Blue in Green», увійшли до обов'язкового репертуару студентів джазових відділів, особливо піаністів. «Waltz for Debby» є не лише прикладом тонкого гармонійного мислення, але й демонстрацією того, як музикант уміло інтегрував емоційний зміст у музичну структуру. Цей твір став ідеальним навчальним матеріалом для розвитку у студентів чутливості до гармонійних переходів і динаміки. «Autumn Leaves» у виконанні Б. Еванса служить прикладом май-

стерної інтерпретації джазових стандартів. Він збагачує композицію несподіваними гармонійними відтінками й витонченими ритмічними змінами. «Blue in Green», створена у співпраці з Майлзом Девісом, демонструє його здатність працювати з мінімалістичними засобами для досягнення максимальної емоційної виразності (Gioia, 2012, с. 88–90).

У багатьох академіях творчість Білла Еванса є основою курсу джазової імпровізації, де особливу увагу приділяють його унікальній здатності будувати сольні партії. Інноваційний підхід до розподілу ролей у джазовому тріо – рівноправність між фортепіано, контрабасом і ударними – став революційним. Ця концепція, яку він реалізував разом із такими музикантами, як Скотт Лафаро та Пол Моушен, зараз вивчається як зразок сучасної ансамблевої гри. Крім того, значна увага приділяється аналізу його технічних прийомів. Зокрема, студенти вивчають запроваджені музикантом використання відкритих акордів, які додають музиці простору й багатошаровості, а також модальні гармонії, що стали його творчою візитівкою.

Програми багатьох джазових шкіл також включають практичні завдання, спрямовані на вивчення манери Еванса грати сольні партії, де кожна нота продумана й емоційно обґрунтована. Таким чином, Білл Еванс залишається не лише видатним музикантом, а й символом досконалості в джазовій освіті. Його вплив є відчутним у кожному аспекті навчального процесу – від інтерпретації класичних стандартів до створення нових музичних підходів, які вкорінені в його спадщині. Творчість джазового піаніста формує майбутнє джазу, допомагаючи музикантам усвідомлювати значення гармонії, чуттєвості й емоційної глибини у виконанні (Friedwald, 2010, с. 312–318).

Окрім технічних досягнень, значення Білла Еванса полягає у глибокому філософському підході до музики. Для нього джаз був не лише мистецтвом, а й формою самовираження, яка вимагала абсолютної чесності й щирості. Він часто наголошував, що справжня музика починається там, де закінчуються ноти, що це спосіб побачити те, що не можна побачити очима. Це визначення було не просто поетичною фразою, а сутністю його творчої філософії, яка пронизувала кожен аспект виконавської й композиторської діяльності (Watson, 2004, с. 95–97).

Підхід до музики виходив за межі технічного вдосконалення. Для Білла Еванса важливо було не лише правильно виконати ноти, а й наповнити їх життям і сенсом. Він вірив, що кожна композиція має бути своєрідним діалогом між музикантом і слухачем, у якому розкривається справжня сутність емоцій і переживань. Ця філософія була основою його роботи як сольного виконавця, так і учасника ансамблів. Виступи завжди сприймалися як унікальний досвід, адже кожна імпровізація народжувалася тут і зараз, відображаючи моментальні емоції та думки. Еванс підходив до музики, як до процесу самопізнання. Вважав, що музика здатна розкривати глибини людської душі й відображати те, що важко передати словами. Це особливо проявлялося у його сольних творах, таких як «Peace Piece», де кожна нота ніби розкривала внутрішній світ виконавця. Імпровізації музиканта були схожі на сповідь, де слухач міг відчувати всю палітру емоцій – від радості до смутку, від надії до меланхолії. Крім того, Білл Еванс акцентував увагу на важливості щирості в музиці. Він часто казав, що справжнє мистецтво не може бути поверховим або вигаданим. Його принцип «чесність у кожній ноті» став своєрідним кредо для багатьох музикантів, які намагалися наслідувати його стиль і підхід. Завдяки цій щирості музика залишається актуальною й такою, що резонує з сучасними слухачами, навіть через десятиліття після його смерті (Gridley, 2012, с. 273–276). Таким чином, філософія Білла Еванса була глибоко вкорінена у його творчість і залишила значний слід у джазовій культурі. Його ідеї про музику, як засіб самопізнання й самовираження, надихають не лише музикантів, а й усіх, хто прагне розкрити свої внутрішні глибини через мистецтво.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Гармонійні інновації Білла Еванса стали основою для модернізації джазової імпровізації. Його стиль інтегрував класичні традиції у сучасний джаз, створивши новий виконавський ідеал. Творчість Б. Еванса залишається джерелом натхнення для сучасних музикантів, стимулюючи розвиток джазового мистецтва. Можливими напрямками для подальших досліджень є вивчення впливу Білла Еванса на неакадемічні джазові школи, а також на електронну музику, що дедалі більше інтегрує джазові гармонійні структури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Berendt, Joachim-Ernst, and Günther Huesmann. *The Jazz Book: From Ragtime to the 21st Century*. / Chicago: Lawrence Hill Books, 2009. 475 pp.
2. Gioia, Ted. *The History of Jazz*. / Oxford University Press, 2011. 452 pp.
3. Kahn, Ashley. *Kind of Blue: The Making of the Miles Davis Masterpiece*. / Da Capo Press, 2000. 224 pp.
4. Lees, Gene. *Waltz for Debby: A Life of Bill Evans*. New York: / Da Capo Press, 1999. 276 pp.
5. Levine, Mark. *The Jazz Piano Book*. / Petaluma: Sher Music Co., 1989. 308 pp.
6. Mehegan, John. *Jazz Improvisation: Tonal and Rhythmic Principles*. New York: Watson-Guptill, 1964. 145 pp.
7. Pettinger, Peter. *Bill Evans: How My Heart Sings*. New Haven: Yale University Press, 2002. 346 pp.
8. Priestley, Brian. *Jazz on Record: A Critical Guide to the Best Recordings*. New York: Crescent Books, 1988. 260 pp.
9. Watson, Ben. *Derek Bailey and the Story of Free Improvisation*. Verso, 2004. 438 pp.

REFERENCES:

1. Berendt, J.- E., & Günther H. (2009). *The Jazz Book: From Ragtime to the 21st Century*. [*The Jazz Book: From Ragtime to the 21st Century*]. Chicago: Lawrence Hill Books [in English].
2. Gioia, T. (2011). *The History of Jazz*. [*The History of Jazz*]. Oxford University Press [in English].
3. Kahn, A. (2000). *Kind of Blue: The Making of the Miles Davis Masterpiece*. Da Capo Press [in English].
4. Lees, G. (1999). *Waltz for Debby: A Life of Bill Evans* [*Waltz for Debby: A Life of Bill Evans*]. New York: Da Capo Press [in English].
5. Levine, M. (1989). *The Jazz Piano Book* [*The Jazz Piano Book*]. Petaluma: Sher Music Co [in English].
6. Mehegan, J. (1964). *Jazz Improvisation: Tonal and Rhythmic Principles* [*Jazz Improvisation: Tonal and Rhythmic Principles*]. New York: Watson-Guptill. [in English].
7. Pettinger, P. (2002). *Bill Evans: How My Heart Sings* [*Bill Evans: How My Heart Sings*]. New Haven: Yale University Press [in English].
8. Priestley, B. (1988). *Jazz on Record: A Critical Guide to the Best Recordings* [*Jazz on Record: A Critical Guide to the Best Recordings*]. New York: Crescent Books. [in English].
9. Watson, B. (2004). *Derek Bailey and the Story of Free Improvisation* [*Derek Bailey and the Story of Free Improvisation*]. Verso [in English].